

Egede
Instituttet

Institutt for
misjonsvitenskap

Norsk Tidsskrift For Misjonsvitenskap

#2/2019 | Årgang: 73

3 Hans Aage Gravaas
Leder

5 Knut Holter:
«Den andre leseren» som tolkning-
smessig inspirasjon og korrektiv:
Noen erfaringer med interkulturell
bibellesning blant ungdom.

16 Yves Mulume:
The appropriation by a Congolese
Pentecostal Church of the legacy of
the vision and practices of a
Norwegian Pentecostal Mission.

26 Berit Thorbjørnsrud:
Misjonærene på Den arabiske
halvøy: få konvertitter,
men mange venner.

43 Bernt Torvild Oftestad:
Vekkelser i et samfunnsperspektiv

57 Nils-Tore Andersen
Kåseri

63 Bokessay av
Jeppe Bach Nikolajsen:
Vesentlige missionsteologiske
utgivelser

Egede
Instituttet

Institutt for
misjonsvitenskap

Tidsskriftet utgis av Egede Instituttet
The journal is published by the Egede Institute

Redaksjon:

Ansvarlig redaktør: Førsteamanuensis Kristin Norseth
Prest, PhD Hans Aage Gravaas
Seniorrådgiver Knut Edvard Larsen

Redaksjonsråd:

Prof. Sverre Bø
Seniorrådgiver Beate Fagerli
Prof. Marion Grau
Førsteam. Vebjørn Horsfjord
Førsteam. Asle Jøssang
Førsteam. Rolf Inge Larsen
Prof. II Jeppe Bach Nicolaisen
Førsteam. Ellen Veia Rosnes
Dosent Lars Råmunddal
Førsteam. Karina Hestad Skeie

Redaksjonsadresse

Editorial Address:

egede@mf.no Egede Instituttet
 Pb. 5144 Majorstuen
 N - 0302 Oslo, Norway

egede.no

ISSN: 2464-1936

Leder

Hans Aage Gravaas

Et vidt spekter av missiologiske problemstillinger

I dette nummeret av Norsk Tidsskrift for Misjonsvitenskap får vi innblikk i et variert materiale fordelt på fire vitenskapelige artikler.

I den første artikkelen gir professor *Knut Holter* ved VID vitenskapelige høyskole oss et spennende møte med den kristne kirke som verdensomspennende trosfellesskap. Hvilken betydning har det for teologisk arbeid og kristen trospraksis at kirken har slått røtter blant ulike folkegrupper? Holter tar oss inn i erfaringer fra et forskningssprosjekt som systematisk eksponerte ungdommer for lesererfaringer fra andre kulturelle kontekster; det dreide seg om tre bibelgrupper fra henholdsvis Stavanger, Bangkok (Thailand) og Antananarivo (Madagaskar) som leste to bibeltekster (Luk 15, 11-32 og 2 Sam 13,1-22) sammen. Artikkelen gir oversikt over forskningskonteksten, gjennomføringen av prosjektet, analyse av bibelgruppene reflekasjon og interaksjon og videre potensial. Artikkelen utfordrer oss til å reflektere over hvordan ulike *lokale teologier* påvirker *interkulturelt teologisk arbeid* og utfordringene knyttet til utvikling av *global teologi*. Bibelvitenskapen har ofte hatt et ensidig fokus på Bibelens «forfattere» og «første lesere». Dette har blitt utfordret av litteraturvitenskapelige modeller og tolkningsstrategier, gjerne med ideologisk tilsnitt, som for eksempel frigjøringsteologi, feministisk teologi og postkolonial teologi. Holters prosjekt gir oss mulighet til å reflektere over hvordan «vanlige bibellesere» av i dag leser Bibelen i sine ulike kulturelle kontekster. Et anti-elitistisk, folkelig preg fanges med andre ord opp i denne artikkelen.

I den neste artikkelen gir kongoleseren *Yves Mulume* oss et innblikk i norsk initiert pinsemisjon i Kongo og fremveksten og utviklingen av lokale menigheter. Bidraget viser oss hvor kunstig skillet mellom *misjonshistorie* og *kirkehistorie* kan være. Vi får her både en afrikansk respons på et stykke norsk misjonshistorie og samtidig en egenvurdering av lokale aktørers betydning i et kapittel av afrikansk kirkehistorie. Selvstendigjøringen av den nasjonale kirke og den videre utvikling blir også diskutert. Artikkelen er basert på forfatterens doktoravhandling ved Bangui Evangelical School of Theology som ble forsvart i januar 2017 med tittelen «De la Mission Libre Norvégienne aux Églises libres de Pentecôte en Afrique (1922-2007): Une étude missiologique». Denne artikkelen er oversatt og redigert av Göran Janzon ved Örebro

Teologiska Högskola i Sverige. Janzon var en av Yves Mulumes doktorgradsveiledere. I den tredje artikkelen gir UiO-professor **Berit Thorbjørnsrud** et kyndig historisk innblikk i misjonsvirksomhet på den arabiske halvøy. Vi får del i en for mange ukjent historie om hvordan kristendommen ble bragt tilbake til Den arabiske halvøy etter et opphold på mer enn tusen år. Vi snakker om perioden hvor blant annet den protestantiske misjonsorganisasjonen *The Arabian Mission* (1889-1973), den skotske *Jon Keith-Falconer-Mission* (1886-1963) og ulike katolske misjonsfremstøt gjorde seg gjeldene i området. I motsetning til katolsk misjon, som var opptatt av kirkelig tilstedeværelse i vid forstand, hadde den amerikanske Arabian Mission et klart mål om evangelisering blant muslimer. Retorikken kunne være nokså krass, kultursensitiviteten så som så, og de synlige resultater i form av konvertitter var magre. Likevel opplevde både protestantisk og katolsk misjon å få venner i en svært krevende misjonskontekst. Thorbjørnsrud håndterer flere krevende spørsmål. Hun spør: «Hvordan var det mulig at de som kom for å erobre lyktes med å skape aksept for en kristen tilstedeværelse? Hvordan var det mulig at også de som eksplisitt kom for å beseire islam i dag huskes, ikke bare for sin aggressive holdning, men også for sin vilje til å bistå lokalbefolkningen?»

I den fjerde, og siste, artikkelen trekker kirkehistoriker **Bernt Oftestad** opp svært viktige perspektiver til forståelsen av 1800-tallets norske vekkelseshistorie. At vekkelsene har hatt betydning for utviklingen av norsk kirke- og misjonshistorie generelt er nok allment kjent, mens vekkelsenes samfunnsperspektiv, som Oftestad her beskriver, har fått relativt mindre fokus. Med sin brede, faglige kompetanse gir Oftestad oss et spennende innblikk i blant annet konfesjonsstatens endring og sammenbrudd, organisasjonstankens gjennombrudd, og det moderne demokratis fremvekst og utvikling i det norske samfunn. Vekkelsesparadigmet og den historiske og sosio-kulturelle kontekst det var en del av, påvirket hverandre gjensidig. Samtidig som Oftestad beskriver Hans Nielsens Huges betydning og vekkelsesbevegelsens teologiske utvikling, presenterer han også vekkelsesbevegelsens politisk-rettslige konsekvenser. Hauge, som krevde forkynnelse, samlingens og sendelsens frihet, kan sies å være en eksponent for både trosfrihet, ytringsfrihet, forsamlingsfrihet som ikke bare hadde betydning for kristne av luthersk tilhørighet, men også for andre konfesjonelle og ideologiske strømninger i samfunnet.

Etter de fire fagfelleverderte, vitenskapelige artiklene følger et velskrevet og innsiktsfullt kåseri av **Nils Tore Andersen**, som tar oss med på en reise fra sitt barndoms og ungdoms bedehus i Kragerø og videre ut i bedehus-Norge. Andersen som selv har hatt sentrale stillinger i ulike deler av kirke-Norge, kjenner bedehuset både fra innsiden og utsiden. Han tilkjenner et balansert forhold til sin bedehusbakgrunn. «Jeg ser tilbake på tiden på bedehuset som ung, og senere som voksen, med stor glede, men også med litt sorg over åndelige overtramp. Det var mye nidkjærhet - men dessverre ikke alltid med like stor skjønnsomhet. Til tross for det har bedehusene i Norge vært åndelige kraftsentra i vår kirke som vi vil komme til å savne fremover. Det gjør meg vondt å se at bedehus etter bedehus stenger dørene. Det er et tap for norsk kristenliv. Et tap som vil bli merkbart. Det er lett å finne feil der mennesker forsøker å gjøre noe gjennom engasjement. Det letteste for å unngå etterpåkløskapens kritikk, er ikke å gjøre noe. Min hyllest går til alle trofaste ledere på de mange bedehus ned gjennom tidene. Mange av dem hadde nettopp de brennende hjerter som vi i dag savner i norsk kirkeliv.»

Danske **Jeppe Bach Nicolajsen** avslutter dette nummeret med en presentasjon av det han kaller «Væsentlige missionsteologiske Udgivelser». Vi ønsker forøvrig Bach Nicolajsen hjertelig velkommen som ny leder av Egede instituttet og nytt medlem av redaksjonen. Hjertelig velkommen også til **Kari Storstein Haug** som ny redaktør av Norsk Tidsskrift for Misjonsvitenskap fra neste nummer av. Hun erstatter **Kristin Norseth**, som nå takker av og som har gjort en fabelaktig innsats.